Perustuslakivaliokunnalle

Täydennys aiempaan lausuntooni perustuslakivaliokunnalle asiassa HE 137/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tartuntatautilain ja liikenteen palveluista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Lähetettyäni lausuntoni asiassa HE 137/2020 vp perustuslakivaliokunnalle, perustuslakivaliokunta toimitti asiantuntijoille liikenne- ja viestintäministeriön muutosehdotukset hallituksen esitykseen 8.10.2020. Esitän siitä seuraavan.

Ensinnäkin on syytä oudoksua käsillä olevaa hallituksen esityksen muuttamismenettelyä, varsinkin jos se perustuu ministeriön eduskunnalle lähettämään kirjeeseen, jota perustuslaki ei tunne esityksen muuttamismenettelynä (ks. myös esim. PeVL 65/2018 vp, jossa tosin oli kysymys huomattavasti mittavammasta lakipaketista ja sisällöllisten muutosten tekemisestä siihen ministeriöiden kirjeellä).

Nähdäkseni muutosehdotukset jossain määrin vähentävät niitä ongelmia, joita esitän lausuntoni jaksossa *Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen toimivalta* siltä osin kuin hallituksen esityksessä ehdotettu sääntely jätti epäselväksi THL:lle ehdotetun päätös- ja määräysvallan suhteessa muuhun tartuntatautilain karanteenisääntelyyn. Pidän kuitenkin edelleen ongelmallisena lakiehdotuksen16 a §:ssä THL:lle ehdotettavaa toimivaltaa lausunnossani esille tuomista syistä.

Lisäksi täydennän lausunnossani esittämääni siltä osin kuin lakiehdotuksen 16 b §:n tarkastelun yhteydessä esitän saamelaisiin liittyviä näkökohtia. Vaikuttaa siltä, että hallituksen esityksessä ei ole lainkaan edes tarkoitettu, että lakiehdotuksen 16 b §:n 1 momentin mukaiset poikkeukset koskisivat myös saamelaisia esimerkiksi tilanteissa, joissa poronhoitoelinkeinon harjoittaminen merkitsee tarvetta rajanylityksiin saamelaisten kotiseutualueella Ylä-Lapissa. Viittaan etenkin hallituksen esitykseen s. 31, jossa on eritelty seikkaperäisemmin sitä, mitä 16 b §:n 1 momentissa mainituilla rajayhteisöillä tarkoitettaisiin.

Kun otetaan huomioon saamelaisille perustuslain 17 §:n 3 momentissa turvattu oikeus alkuperäiskansana omaan kieleen ja kulttuuriin, lakiehdotuksen 16 b §:ssä olisi perusteltua säännösperusteisesti turvata saamelaisten poronhoitoelinkeinoon ja muihin perinteisiin saamelaiselinkeinoihin liittyvät rajanylitystarpeet. Vähintäänkin perustuslakivaliokunnan lausunnossa tulisi painokkaasti korostaa perustuslain 17 §:n 3 momentin ja 22 §:n normikokonaisuuden takia, että 1 kohdassa mainituilla rajayhteisöillä tarkoitetaan myös poronhoidon ja muiden saamelaisten perinteisten elinkeinomuotojen kannalta luontaisia Suomen ja Ruotsin sekä Suomen ja Norjan välisen rajan eri puolilla sijaitsevia alueita, joilla on päivittäistä tai viikoittain tapahtuvaa liikkumista valtakunnan rajan yli poronhoidon ja muiden saamelaisten perinteisten elinkeinojen harjoittamistarpeiden takia.

Helsingissä 8. päivänä lokakuuta 2020

Tuomas Ojanen

****

Professor of Constitutional Law

Faculty of Law
P.O. Box 4 (Yliopistonkatu 3)
FIN-00014 University of Helsinki
Finland
Tel +358-50-4482656
tuomas.ojanen@helsinki.fi